

Pankreatoblastoma

(Pancreatoblastoma)

Czym jest Pankreatoblastoma?

Pankreatoblastoma (PBL) jest rzadko występującym nowotworem, który wywodzi się z niedojrzałych komórek wyściełających gruczoły w trzustce. Pankreatoblastoma może rozwinąć się w dowolnej części trzustki, ale zwykle znajduje się w głowie lub trzonie trzustki. Gdy rośnie, może naciekać sąsiadujące struktury i narządy. Jest to najczęstszy guz trzustki u dzieci.

U kogo rozwija się Pankreatoblastoma i dlaczego?

Nowotwór ten występuje zwykle u dzieci w wieku poniżej 10 lat, ze szczytem zachorowań przypadającym na 5 lat. Przyczyna jest nieznana, ale niektóre dzieci mają genetycznie uwarunkowaną chorobę, zwaną zespołem Beckwitha-Wiedemanna. Rzadziej nowotwór ten związany jest z rodzinną polipowatością gruczolakowatą (FAP).

Czy istnieje ryzyko, że bracia / siostry chorego rozwiną ten sam nowotwór lub inne typy nowotworów?

W rodzinach, w których występują wymienione powyżej schorzenia genetyczne, istnieje zwiększone ryzyko rozwoju PBL oraz niektórych innych rzadkich nowotworów. Pacjenci z zespołem Beckwitha-Wiedemanna predysponowani są do rozwoju guza Wilmsa (nowotwór nerki), wątrobiaka płodowego (guz wątroby), a pacjenci z FAP - raka jelita grubego. Badania i poradnictwo genetyczne zalecane są w przypadkach, w których PBL występuje u dzieci z zespołami genetycznymi. U tych pacjentów niektóre narządy, takie jak nerki, wątroba i jelita, powinny być regularnie kontrolowane badaniami obrazowymi.

Jakie są typowe objawy Pankreatoblastoma?

Pankreatoblastoma może objawiać się bólem brzucha, wymiotami, utratą masy ciała, żółtaczką (żółtym kolorem skóry) i krwawieniami z przewodu pokarmowego. U niektórych pacjentów można wyczuć twardą masę w nadbrzuszu. Objawy te spotyka się także w innych schorzeniach, dlatego w wielu przypadkach rozpoznanie PBL stawiane jest z opóźnieniem.

Jakie badania są konieczne u dziecka z Pankreatoblastoma?

Najczęściej pierwszym badaniem diagnostycznym, w którym wykrywa się obecność PBL jest badanie ultrasonograficzne (USG). Jednak dziecko może wymagać dalszych badań, aby sprawdzić dokładnie wielkość i lokalizację nowotworu i czy nie rozprzestrzenił się on na inne części ciała. Badania te obejmują:

- MRI (rezonans magnetyczny), który wykorzystuje pole magnetyczne by utworzyć bardzo dokładny obraz ciała

- CT (tomografia komputerowa), która wykorzystuje promienie rentgenowskie do stworzenia trójwymiarowego obrazu wnętrza ciała.

Ponieważ 70% PBL może wydzielać białko o nazwie alfa-fetoproteina (AFP), podwyższony poziom AFP można wykryć we krwi dziecka z PBL. Dlatego AFP może być markerem tego nowotworu przydatnym w momencie rozpoznania i w monitorowaniu efektów leczenia (jego poziom powinien się obniżać w trakcie skutecznej chemioterapii lub po resekcji guza). Również poziom dehydrogenazy mleczanowej (LDH) we krwi może być podwyższony - zwłaszcza wtedy, gdy dziecko ma ogniska przerzutowe w wątrobie.

Czy istnieją różne stadia choroby?

Oceny zaawansowania PBL dokonuje się na podstawie wielkości guza (T), zajęcia regionalnych węzłów chłonnych (N), oraz obecności przerzutów odległych (M). Również doszczętność chirurgicznej resekcji nowotworu jest ważnym czynnikiem w ocenie zaawansowania PBL. PBL jest zwykle rozpoznawana w zaawansowanych stadiach - gdy guz w obrębie trzustki jest duży, rozprzestrzenia się do narządów sąsiednich i / lub narządów odległych (co nazywane jest przerzutami). Najczęstszymi miejscami przerzutów są: wątroba, płuca i regionalne węzły chłonne

A co z leczeniem Pankreatoblastoma?

Chirurgia

Całkowite chirurgiczne usunięcie PBL jest bardzo ważne. U niektórych pacjentów resekcję guza można przeprowadzić już w momencie diagnozy. Gdy choroba jest początkowo zbyt zaawansowana lokalnie lub obecne są przerzuty odległe nowotworu, wykonywana jest diagnostyczna biopsja guza. Operacja może być wykonana później - po chemioterapii, którą podaje się w celu zmniejszenia wielkości guza.

Chemoterapia

Pankreatoblastoma jest guzem wrażliwym na chemioterapię, co wydaje się zwiększać szanse na długotrwałe przeżycie chorych. Nie określono dotąd jednoznacznie, jaki rodzaj chemioterapii jest najskuteczniejszy, ale leki zwane doksorubicyna i cisplatyna są najczęściej używane. Większość dzieci otrzymuje chemioterapię, zwłaszcza gdy jedynym możliwym zabiegiem w momencie rozpoznania jest biopsja PBL. Liczba cykli chemioterapii jest różna i zależy od stadium nowotworu oraz możliwości całkowitego usunięcia guza.

Radioterapia

Rola radioterapii w PBL pozostaje kontrowersyjna i w przypadku każdego pacjenta wskazania do jej zastosowania dyskutowane są przez ekspertów z wielu dziedzin.

Jakie są wyniki leczenia?

Najważniejszymi czynnikami zapewniającymi dobry wynik leczenia PBL są: brak przerzutów oraz możliwość całkowitego chirurgicznego usunięcia guza.

Jakie badania prowadzone są w Pankreatoblastoma?

PBL jest bardzo rzadkim nowotworem, co sprawia, że prowadzenie badań naukowych jest trudne. Niemniej jednak istnieją grupy badawcze w USA i Europie, które promują badania kliniczne i podstawowe w PBL. Stwierdzenie specyficznych zmian genetycznych pozwala na identyfikację pacjentów oraz rodzin, w których istnieje wyższe ryzyko rozwoju PBL i innych rzadkich nowotworów.

Co robi grupa EXPeRT dla dzieci z Pankreatoblastoma?

Grupa EXPeRT pracuje dla dzieci z PBL na wiele sposobów:

- Zbieranie danych na temat dzieci z PBL we wszystkich krajach europejskich
- Stworzenie wytycznych dotyczących diagnostyki i leczenia PBL, mających na celu zoptymalizowanie szans na wyleczenie wszystkich dzieci
- w trudnych przypadkach udzielanie porad lekarzom prowadzącym na poziomie europejskim i światowym
- Współpraca z innymi grupami badawczymi w celu poprawy wiedzy na PBL

Acknowledgments: this document has been prepared by EXPeRT members. The translation has been created with the help of Dr. Ewa Bien.